

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Tagasiside kokkuvõte: Digipeegel

September, 2019

Sissejuhatus

Haridus- ja teadusministeerium koostöös Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse, Eesti Linnade ja Valdade Liidu, SA Innovega kutsusid ellu mais 2018 toetusmeetme "Targast tarbijast digisisu tegijaks" digioskuste õppeks ning õppetegevuses digilahenduste kasutamiseks vajalike arvutite ja projektorite soetamiseks. Eesmärk oli luua eeldused koolidele digitaalse õppevara kasutamiseks. Meetmes osales 479 üldhariduskooli ja 26 kutseõppeasutust (kokku 120 koolipidajat).

Meetmes osalemise üheks tingimuseks oli, et kõik meetmes osalenud koolid pidid digivõimekuse enesehindamisvahendis Digipeegel (üldharidus: digipeegel.ee; kutseharidus: kutse.digipeegel.ee) hiljemalt 31.05.2019 koostama uue enesehindamise raporti, et analüüsida 2017. aastal koostatud digiplaanide sihtide täitmist. Kui koolil polnud varem digiplaani esitatud, siis tuli esitada ka digiplaan.

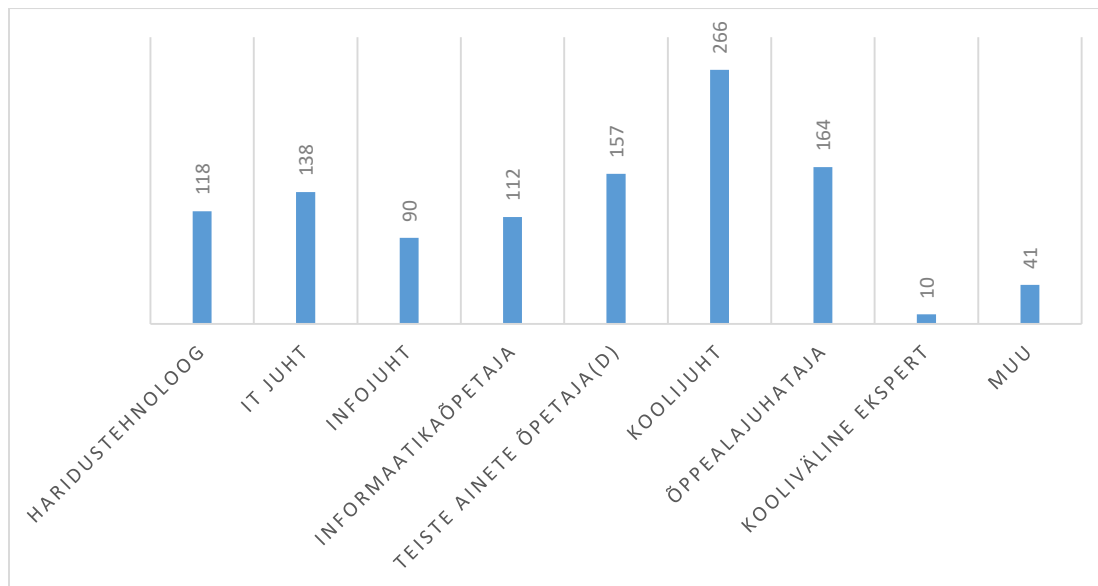
Meetme raames täitsid enesehindamise raportid 477 üldhariduskooli ja 26 kutseõppeasutust. Kaks üldhariduskooli lõpetasid tegevuse sügisest 2019, seega nendele kohustust Digipeeglit täita enam ei rakendatud. Digiplaani koostasid 79 üldhariduskooli ja 7 kutseõppeasutust.

Tagasiside kokkuvõte

Tagasiside küsimustikule vastasid kokku 355 inimest, kellest üldharidust esindasid 330 (92,96%) ja kutseharidust 25 (7,04%) vastajat.

Raportite ja digiplaanide koostajad

Digipeegli kasutajatelt küsiti tagasisidet selle kohta, kes osalesid koolis Digipeegli abil enesehindamise raporti ja digiplaani koostamises. Kõige rohkem mainiti Digipeegli täitmises osalejateks koolijuhti (266 korda), õppealajuhatajat (164 korda) ja teiste ainete õpetajaid (157 korda).

Graafik 1. Digipeegli täitmises osalenud töötajad üldhariduskoolides ja kutseõppeasutustes.

Vastusevariant „Muu“ oli valitud 41 korda ning esile oli toodud järgmised ametikohad:

1. Juhiabi, sekretär - 9 korda
2. IT-spetsialist, IT-tugiisik, arvutiõpetaja, linna/valla IT juht, õpetaja haridustehnoloogi ülesannetes – 7 korda
3. majandusalajuhataja/majandusjuht, direktori asetäitja majandusalal, haldusjuht – 6 korda
4. projektijuht – 6 korda
5. arendusjuht, arenguspetsialist, personalijuht – 6 korda
6. huvijuht - 3 korda
7. õpetajad (rühmaõpetaja, matemaatikaõpetaja, klassiõpetaja) – 3 korda
8. koolipidaja esindaja – 2 korda
9. juhatuse liige, koolijuht – 2 korda
10. õppejuht või õppedirektor – 2 korda
11. erialade juhid, õppeosakonna juhatajad – 2 korda

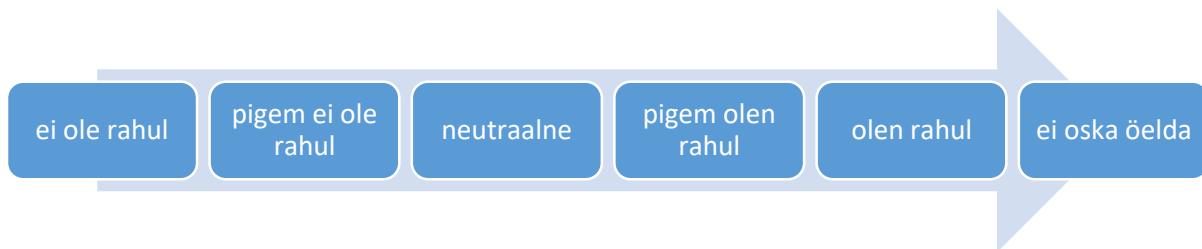
Digipeegli kasutajakogemus: tagasiside infosüsteemi kohta

Infosüsteemi kohta tagasiside saamiseks esitati kasutajatele küsimus, mis koosnes kuuest nn alaküsimusest. Tagasiside infosüsteemi kohta küsiti täpselt samasuguselt nagu kõikide teiste HITSA infosüsteemide kohta.

Palun hinnake, kui võrd rahul olete nimetatud keskkonna:

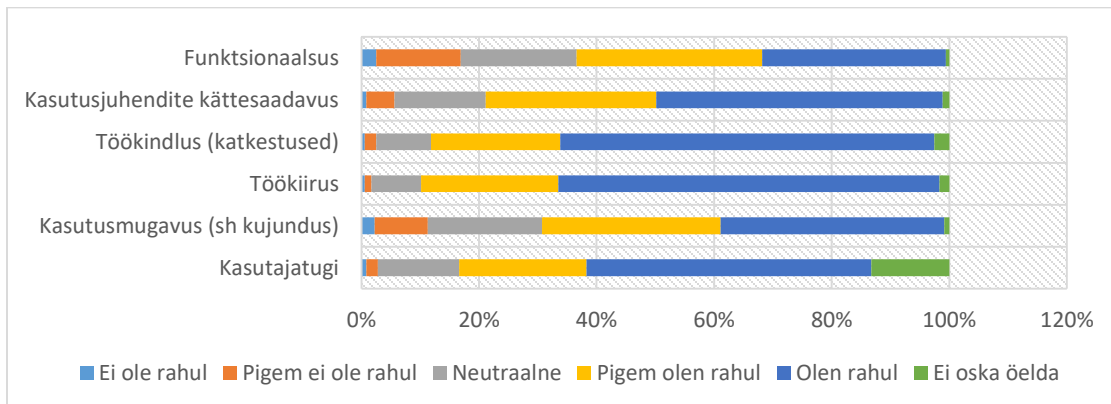
1. funktsionaalsusega (nt kasutajate ja rollide lisamine, enesehindamise raporti koostamine, digiplaani koostamine, ..).
2. kasutusjuhendi(te) kättesaadavusega.
3. töökindlusega (katkestuste hulk).
4. töökiirusega.
5. kasutusmugavusega (sh kujundus).
6. kasutajatoega (kättesaadavus, vastamise kiirus, vastuste arusaadavus, suhtlemisoskus).

Küsimustele sai vastata järgmisel 6-skaalal:

Joonis 1. Infosüsteemiga rahulolu hindamise skaala

Alljärgnevalt on toodud kokkuvõtlik graafik tulemustega.

Graafik 2. Digipeegli kasutajate rahuolu infosüsteemiga.

Valiku „olen rahul“ või „pigem olen rahul“ keskkonna:

1. funktsionaalsusega, tegid 223 (63%) vastajat.
2. kasutusjuhendi(te) kättesaadavusega, tegid 276 (78%) vastajat.
3. töökindlusega, tegid 304 (86%) vastajat.
4. töökiirusega, tegid 313 (88%) vastajat.
5. kasutajamugavusega (sh kujundusega), tegid 243 (68%) vastajat.
6. kasutajatoega (kättesaadavus, vastamise kiirus, vastuste arusaadavus, suhtlemisoskus), tegid 70% 249 (70%) vastajat.

Valiku „ei ole rahul“ või „pigem ei ole rahul“ keskkonna:

1. funktsionaalsusega, tegid 60 (17%) vastajat.
2. kasutusjuhendi(te) kättesaadavusega, tegid 20 (60%) vastajat.
3. töökindlusega, tegid 9 (3%) vastajat.
4. töökiirusega, tegid 6 (2%) vastajat.
5. kasutajamugavusega (sh kujundus), tegid 40 (11%) vastajat.
6. kasutajatoega (kättesaadavus, vastamise kiirus, vastuste arusaadavus, suhtlemisoskus), tegid 10 (3%) vastajat.

Põhjendused ja ettepanekud

Vastajatel paluti lisada põhjendus ja/või ettepanek, kui hinnang oli mõnes aspektis väga madal (st "ei ole rahul"). Seda võimalust kasutasid 42 vastajat. Alljärgnevalt on lisatud kokkuvõtlik ülevaade põhjendustest ja/või ettepanekutest, mille sai jagada kolmeks valdkonnaks (juhendmaterjal ja kasutajatugi, keskkonna loogika ja kasutajate haldus, keskkonna toimimine).

Juhendmaterjalid ja kasutajatugi

Kasutaja juhend on liiga minimaalne ja vajaks rohkem selgitusi. See on eriti vajalik neile, kes esmakordselt raportit koostavad. Samuti toodi välja, et videotest oli palju abi, samas konkreetsele küsimusele oli videotest raske vastust leida. Ühe ettepanekuna toodi välja, et üldise protsessi kohta võiks olla visuaalne joonis, mis selgitab erinevate sammude järjestuse ja selle, millal täpselt sisestatud andmestik avalikuks tehakse. Mõned kasutajad tõid eraldi välja, et said vajadusel telefoni teel abi ja et nad jäid kasutajatoega väga rahule.

Keskkonna loogika ja kasutajate haldus

Digipeegli keskkonna loogika ja navigeerimine tekitas segadust. Näiteks ei saadud aru, kuidas liikuda raportite ja hinnangute erinevate lehtede vahel. Samuti oli arusaamatusi raportite ja digiplaanide kinnitamisega. Väga tihti jäi kasutajatel märkamata, et eelmises rollis tehtud töö tuli kinnitada (individuaalse ja grupp hinnangu kinnitamine).

Keeruliseks hinnati kasutajatele rollide ja mõõdikute määramist, mitme rolli vahel valimist ja erinevate rollide õigustega arvestamist. Samuti toodi välja, et segaseks jäi kooli administraatori roll. Näiteks arvati, et ainult üks inimene võib olla kooli administraatoriks määratud, kuigi seda piirangut kuski kirjas ei ole. Veel toodi välja, et kasutaja rollide lisamine on keeruline ja arusaamatu eriti väliste partnerite lisamisel. Näiteks, sama

inimest lisada eri asutuste juurde välise hindajana pole võimalik, sest süsteem teatab, et sama meiliaadress on kasutusel. Ka ei ole teatud rollides piisavalt õigusi, näiteks koostamise käigus võiks olla võimalik teha märkuseid ja lisada kommentaare. Kasutajate ettepanek on teha juhend erinevates rollides töö alustamiseks, samuti võiks olla rollide jaotus intuitiivsem. Veel häiris vastajaid, et vanu kasutajaid ei saa nimekirjas kustutada (saab teha ainult mitteaktiivseks).

Segadust tekitas uue raporti/digiplaani loomine vana põhjal, selle kohta võiks olla edaspidi rohkem infot, et mis info uude raportisse/digiplaani automaatselt üle kantakse. Näiteks unustas üks kasutaja raporti juurest ära kustutada vana raporti selgitused. Veel toodi välja, et raportite ja digiplaanide loomine on hästi lihtne ja neid tekib katsetuste käigus väga palju ja seda võiks kuidagi piirata.

Keskkonna toimimine

Päris mitmel korral töid vastajad välja, et Digiplaani eesmärkide seadmine (hiirega punktide vedamise süsteem) teatud veebilehitsejatega tõrgub. Raportite koostamise kohta tehti ettepanek, et seal võiks samuti töö käia selle visuaalse graafiku pealt alustades, st saab ketta peal valida taseme ja avaneb võimalus lisada kommentaar ning tõendusmaterjalid/viited. Samuti toodi välja, et oleks parem, kui mitu inimest korraga saaksid täita raporti ja koostada digiplaani.

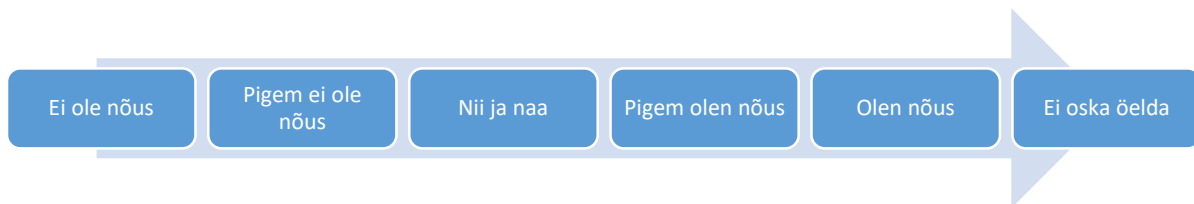
Digipeegli kasutajakogemus: tagasiside hindamise protsessi, eesmärkide ja hindamismudeli kohta

Hindamise protsessi, eesmärkide ja hindamismudeli kohta esitati kasutajatele seitse väidet.

Mil määral nõustute alljärgnevate väidetega?

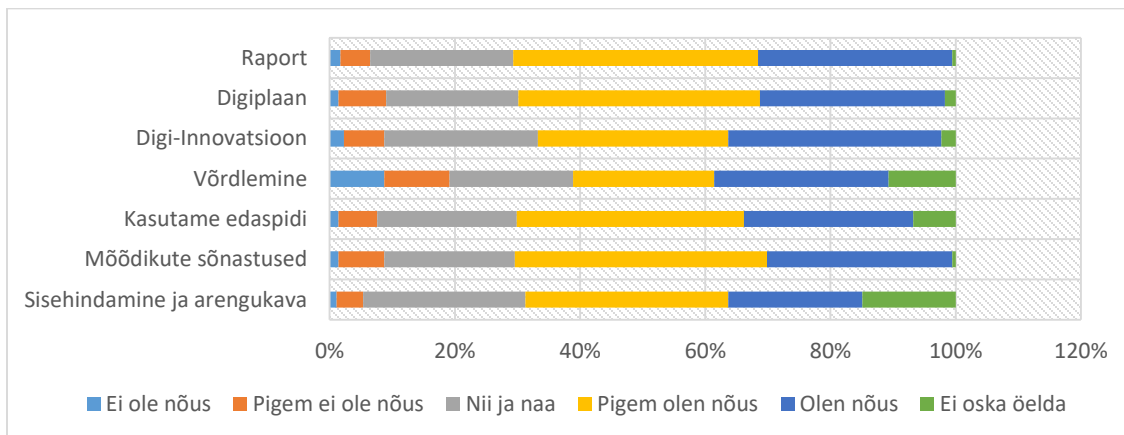
1. Enesehindamise raporti koostamise protsess Digipeegli keskkonnas oli minu jaoks loogiline ja selgesti mõistetav.
2. Digiplaani koostamise protsess Digipeegli keskkonnas oli minu jaoks loogiline ja selgesti mõistetav.
3. Digipeegli täitmine aitab senisest paremini juhtida meie kooli digi-innovatsiooni.
4. Olen vaadanud ka teiste koolide Digipeegli enesehindamisraporteid, sest need annavad hea ülevaate kooli digiküpsuse arengust.
5. Kasutame oma koolis ka edaspidi Digipeeglit enesehindamisel, arendustegevuse planeerimisel ja monitoorimisel (ka siis kui see pole seotud digivahendite täiendava rahastamisega).
6. Digipeegli aluseks olevad digiküpsuse mõõdikute sõnastused on minu hinnangul arusaadavad ja asjakohased.
7. Meie koolil oleks oluliselt suurem motivatsioon Digipeeglit kasutada, kui selle mõõdikud ja kasutamine vastaksid paremini kooli sisehindamise ja arengukava planeerimise raamistikule.

Väidetele sai vastata järgmisel 6-skaalal:

Joonis 2. Tagasiside skaala väidetele hindamise protsessi, eesmärkide ja hindamismudeli kohta.

Alljärgnevalt on toodud kokkuvõtlik graafik tulemustega.

Graafik 3. Digipeegli kasutajate tagasiside hindamise protsessi, eesmärkide ja hindamismudeli kohta.

Järgmisena on tabelina toodud valiku „olen nõus“ ja „pigem olen nõus“ ning „ei ole nõus“ ja „pigem ei ole nõus“ teinud täpne vastajate arv.

olen nõus, pigem olen nõus (vastajate arv / protsent)	ei ole nõus, pigem ei ole nõus (vastajate arv / protsent)	Väide
249 / 70%	23 / 6%	Enesehindamise raporti koostamise protsess Digipeegli keskkonnas oli minu jaoks loogiline ja selgesti mõistetav.
242 / 68%	32 / 9%	Digiplaani koostamise protsess Digipeegli keskkonnas oli minu jaoks loogiline ja selgesti mõistetav.
229 / 65%	31 / 9%	Digipeegli täitmine aitab senisest paremini juhtida meie kooli digi-innovatsiooni.
179 / 50%	68 / 19%	Olen vaadanud ka teiste koolide Digipeegli enesehindamisraporteid, sest need annavad hea ülevaate kooli digiküpsuse arengust.
225 / 63%	27 / 8%	Kasutame oma koolis ka edaspidi Digipeeglit enesehindamisel, arendustegevuse planeerimisel ja monitoorimisel (ka siis kui see pole seotud digivahendite täiendava rahastamisega).
248 / 70%	31 / 9%	Digipeegli aluseks olevad digiküpsuse mõõdikute sõnastused on minu hinnangul arusaadavad ja asjakohased.
191 / 54%	19 / 5%	Meie koolil oleks oluliselt suurem motivatsioon Digipeeglit kasutada, kui selle mõõdikud ja kasutamine vastaksid paremini kooli sisehindamise ja arengukava planeerimise raamistikule.

Tabel 1. Väidetega „olen nõus“ ja „pigem nõus“ ning „ei ole nõus“ ja „pigem ei ole nõus“ nõustunud kasutajate arv.

Põhjendused ja ettepanekud

Vastajatel paluti lisada põhjendus ja/või ettepanek, kui mõne väitega ei nõustunud või oldi kahtleval seisukohal (st "ei ole nõus", „pigem ei ole nõus“, „nii ja naa“). Seda võimalust kasutasid 51 vastajat.

Alljärgnevalt on lisatud kokkuvõtlik ülevaade põhjendustest ja/või ettepanekutest erinevate väidete kohta.

Mõõdikute sõnastused

Kõige rohkem toodi kommentaarides välja, et mõõdikute selgitused olid kohati liiga pikad, ebaselged, mitmeti mõistetavad ja sisaldasid ühes tasemes liiga mitut tulemusnäitajat. Näiteks kirjutas üks vastaja: „Mõõdikute mitme osaliste kirjelduste juures tekkis sageli olukord, kus pidanuks erinevatele osadele andma erineva taseme hinnangu. Üldistamine moonutas tegelikkust.“ Ka toodi välja, et tasemetevaheline erinevus oli kohati väga suur, st järgmisele tasemele jõudmiseks peab väga suure arenguhüppe tegema.

Mõõdikute sõnastamine oli raskem koolidele, kellel polnud tööl valdkonnaga kursis olevat haridustehnoloogiat. Toodi välja, et digitöörühma liikmed mõistsid üht või teist mõõdikut väga erinevalt ja arutasid väga pikalt,

mida see üldse võiks tähendada. Samuti oleks mõned koolid osade mõõdikute kohta vajanud rohkem infot ja/või selgitusi (nt pilvelahendus juhtimises).

Veel oli tagasisides märgitud, et etteantud variandid ei arvesta mõne kooli spetsiifikaga, näiteks erivajadustega laste koolidega, sest intellektipuudega õpilased ei saa täielikult iseseisvaks või ülimateetuks. Samuti lisati, et hinnangud kirjeldavad pigem väliseid tegureid, samas lapse arenguga seonduv ei aktualiseeru.

Digi-innovatsioon

Tagasisides kirjeldati mitmel korral, et Digipeegli täitmine on liiga töömahukas ja pigem lisakohustus ning suurt abi digi-innovatsiooni juhtimisele Digipeegli näol ei nähta. Näiteks kirjutas üks vastaja: „Digipeegel ei too koolile lisaruume ja inimressurse, seega ei aita Digipeegli kasutamine alati juhtida digi-innovatsiooni, plaanid jäävadki plaanideks, kui HTM midagi ette ei võta koolimajade ehituseks ja õpetajate kooli toomiseks.“ Ka nimetas üks kasutaja Digipeeglit „bürokraatlikuks lisavidinaks“. Huvitav oli tagasisides seisukoht, et digiplaani kalkulatsioonide kohustuslikuks tegemine muudaks Digipeegli töövahendina palju praktilisemaks ja kasulikumaks.

Võrdlemine

Mitu vastajat kirjutasid, et pole taibanud teiste koolide raporteid ja digiplaane vaadata ning arvasid, et seda just peaks tegema.

Kasutame edaspidi

Mitu vastajat tõid välja, et kiire koolitöö kõrvalt Digipeegli täitmisega tegelemine pole otstarbekas ja peale IT-meeskonna ei huvita see koolis kedagi. Rõhutati, et vägisi juurde võtta veel üks vahend pole loogiline. Osad vastajad jälle kirjutasid, et kasutavad Digipeeglit osaliselt, et poleks eraldi liiga suur lisatöö ning selgitasid, et ka Digipeeglis näpuga järge ajamata võib saavutada suuremaid eesmärke kui digiplaanis planeeritud. Mõned koolid jällegi tõdesid, et neil on piisavalt motivatsiooni Digipeeglit kasutada ja see aitab hinnata kooli võimalusi ja taset antud valdkonnas. Veel toodi välja, et Digipeegli „rosett“ on äge ja võimaldab valdkonnast visuaalselt head ülevaadet anda.

Sisehindamine ja arengukava

Vastajad tõid ühelt poolt välja, et kasu oleks rohkem, kui saaks süsteemis ühendada mitu dokumenti, näiteks arengukava ja tööplaani. Teiselt poolt jällegi kirjutati, et raamistikku pole vaja ja pigem võiks olla rohkem vabadust. Samuti oli tagasisides selgitatud, et digiplaan on sisehindamisega haakuv ja sellele tuginetakse uue arengukava koostamisel.

Ootused HITSAle

Viimasena küsiti tagasisides Digipeegli kasutajatelt: „Kuidas HITSA saaks Teile veel abiks olla? Ootused meile...“. Sellele küsimusele andsid vastuse 95 inimest. Vastused jagunesid nelja blokki: (a) info jagamine, toetus ja nõustamine, (b) koostöö, projektid ja koolitused, (c) Digipeegel ja (d) tänusõnad ja head soovid.

Info jagamine, toetus ja nõustamine

Koolid tõid tagasisides korduvalt välja, et HITSA on oluline koostööpartner info jagamisel ja vahendamisel (rahastamise võimaluste, nõustamise ja koolituste ning õpilasvõistluste kohta), sh ka kooli ja ministeeriumi vahel. Nõustamist ja tuge vajavad just väikesed koolid ning koolid, kus ei tööta haridustehnoloogi. Veel rõhutati, et info edastamine koolipidaja kaudu ei ole hea lahendus.

Koostöö, projektid ja koolitused

Vastustest jäi kõlama HITSA kui oluline koostöö partner erinevate projektide juhtimisel ja koolituste pakkujana.

Tagasisides toodi välja ettepanekud järgmiste koolituste korraldamiseks: õpetajate digivahendite kasutamine (väikerobotid, 3D printer, erinevad õppemängulised vahendid), uuenenud õpikäsitus, kaasaegse tehnoloogia kasutamine ainetundides, koolitused digiküpsuse mudelis D ja E taseme saavutamiseks, õppijate ja õpetajate digipädevused ja –oskused, robotitega tunni läbiviimine (Dash ja Dot jmt), sh alushariduses, IT-alane koolitus õpetajatele, võrgu elementaarne administreerimine (Huawei aktiivseadmed). Veel võiks uutele koolijuhtidele ja õppejuhtidele mõeldud koolitustel Digiplaanist rääkida. Samuti toodi välja, et liiga palju keskendutakse koolitustel äppidele.

Koolituse korralduse poole pealt tehti samuti erinevaid ettepanekuid. Koolitusi ja veebiseminare võiks olla rohkem ning nii eesti kui ka vene keeles. Samuti võiksid mõned juba möödunud koolitused tulla uuesti kavas, eriti „kiiresti läbimüüdavad“ kursused võiksid rohkem korduda. Koolitusvajaduste väljaselgitamiseks võiks läbi viia küsitluse. Lisaks toodi välja, et koolituste kellajad võiksid paremini sobida ka kaugemalt tulijatele ning rõhutati, et koolitused on suurlinna kesksed. Mh paluti rohkem võimalusi tellida koolitusi kooli kohapeale.

Rahalise toetuse olulisust uute digivahendite, digitaristu soetamiseks toodi mitmeid kordi välja. Enamus toetuseid on seotud õppijate arvuga, mis paneb väikesed koolid ebavõrdsesse olukorda. Projektitaotluste tagasilükkamised võiksid alati olla põhjendatud.

Samuti oodatakse HITSAlt digiõppematerjale, sh informaatikaõpikut, programmide soovitusi koolides kasutamiseks, õpilastele mõeldud projektide eestvedamist. Eraldi toodi välja, et oodatakse üldhariduskoolide digitaristu kaasajastamise programmi järgmist etappi (2019-2022).

Vastustest kajas läbi, et nii programmide, projektide kui ka koolituste osas oodatakse iga konkreetse kooli vajadustega arvestamist, nn rätsepülikonda.

Digipeegel

Digipeegli kohta toodi välja, et on olnud väga hea ja selge juhendamine ning, et edaspidi võiks olla võimalik kasutajatuge saada ka telefoni teel.

Digipeegli kasutajatele meeldis, et raportit saab luua vana põhjal. Ühe võimalusena soovitakse pdf-vaadet enne raporti/digiplaani kinnitamist. Samuti võiks iga kool saada ennast hinnata ja seadistada Digipeeglit endast lähtuvalt.

Veel toodi välja, et Digipeegli täitmine näitab visuaalselt kooli arengut ja muutusi, eesmärgid on silmaga nähtavad. Näiteks kirjutas ühe kooli esindaja, et nende kool on koostamas uut arengukava ning nad kindlasti kasutavad tegevuskavas Digipeeglis väljapakutud tegevusi. Samuti nähakse tulevikus ühtset siduvat keskkonda, mis hõlmaks sisehindamist ja arengukava.

Eraldi oli välja toodud ühe vastaja poolt, et enesehinnang, millest sõltub projektidest rahastuse saamine, ei ole erapooletu ja ei anna adekvaatset pilti.

Tänuõnad ja head soovid

Tänuõnades toodi välja, et meie tegevused on vajalikud, HITSA on hea partner ja tugi ning soovitati julgustavalt jätkata samas vaimus.

Mõned nopped tagasisidest:

„Täna heatahtliku abistamise eest.“

„Töö, mida teete, on vajalik. Jätkake samas vaimus.“

„Kui tekib küsimusi, siis kindlasti pöördun. Senini on HITSA olnud hea partner. „

„Lihtne ja arusaadav eesti keel ja juhendid :)“

„Kõik on väga hästi ja alati saab abi ja tuge.“

„Hindan kõrgelt võimalust taotleda seadmeid koolile HITSA kaudu.“

„Kõik toimib hästi. Jätkake samas vaimus!“

„ HITSA tugi IT-alases töös on oluline.“

„Oleme HITSAle väga tänulikud, et Teie abiga on klassides üha rohkem interaktiivseid viise, kuidas õppetunde huvitavamaks muuta. „

„HITSA toetus on igati kättesaadav ja kiire. Aitäh!“

Kokkuvõtte koostas:

Kerli Požogina

HITSA projektijuht

kerli.pozogina@hitsa.ee